170

אין נזקקין לו. הני חכמים

הם ר"ש דלעיל וא"ת והא לית ליה לר'

שמעון דברה תורה כלשון בני אדם

במסכת ראש השנה (דף ח.) ועוד הא

דדרשינן בפרק אלו מליאות (ב"מ דף

לא:) הקם תקים השב תשיב אפי' מאה

פעמים אטו כולהו דלא כר"ש ואומר

ר"י דכל היכא דאיכא למידרש דרשינן

ולא אמרינן דברה תורה כלשון בני

אדם אלא הכא דלא מסתבר ליה

למדרש כרבנן דקרא משמע דבאין לו

מיירי כדכתיב די מחסורו י:

דבתיב היא מוצאת. רבינו

ל"ף לשון וילת אש בליון (איכה ד):

חננאל גרים מולת בלא

ב) [תוספתא פאה פ"

ג) שם, ד) וברכות כח.

תענית כ:ן, ה) ב"מ לח:. [קדושין יו:

ו) וב"ב י:ן, ח) ותענית כג:

זיינקי פי' מטבע טוב], (עי' ב"ק ו: ומש"ש

בס"ד על הגליון], ל) לעיל נ.

ערכין כח., מ) [ב"ב י:],

() [וע"ע תוס' ב"מ לח:

ד"ה דברה ועי בתוס'

סוטה כד: ד"ה ור' יונתן

אימא יום ברכות מג: סוטה י: ב"מ נט., י) [גי" הערוך נר מצוה

"ז א ב ג מיי פ״ז מהל׳ סמג עשין קסב טוש"ע י"ד סימן רג סעיף א: יח ד (טוש"ע י"ד

סעיף ד): מהרמיי שם הלכה ט"ם :סימן רנג סעיף ט

ב ז מיי שם טוש"ע שם סעיף י: בא ח מיי פ"י שם הלי ט סמג שם טוש"ע בב ט טוש"ע שם סעיף א בהגה"ה:

ח נטגט ט. בג י מיי׳ שם הלכה י :ט מעיף טד שוי טוש"ע

תוספות רי"ד

שחייב במצות ודיקא נמי דקתני להחיות אלמא אינו קוב לווורת אלא במ קודם אלא במקום שאין לו חיות במקום אחרת אבל במקום שיכול לחזר האשה . הודמה : ח"ר יחות ויחומה את היתומה ואח"כ היתום מפני שבשתה של אשה מרובה משל איש ת״ר יתום שבא לישא שוכרים לו בית ומציעים לו מטה משיאין לו שנאמר די מחסורו אשר יחסר (לו) מטה ושולחן. לו אשה וכה"א אעשה לו עזר כנגדו ת"ר די מחסורו ואי אתה מצווה לעשרו אשר יחסר לו אפילו סוס אשר היה היה אב הי שום לרכוב ועבד לרוץ לפניו. מעשה בהלל הזקן שלקח לטוי רז מוריח מום לרכור עליו ועבד לרוץ לפניו פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו ורץ לפניו ג׳ מילין. ת״ר אין לו ואינו רוצה להתפרנס משל אחרים ווחוים לו לשח לשם מתנה דברי ר"מ יש לו ואינו רוצה להתפרנס נותנים לו לשם מתנה וחוזרים ונפרעים ממנו לאחר מיתה ר"ש אומר יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נותנים לו: ת״ר העבט זה שאין לו ואינו רוצה להתפרנס שנותנים לו לשם הלואה וחוזרים ונותנים לו לשם מתנה רוצה להתפרנס שנותנים ר"י וחכ"א יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נותנים לו כל עיקר אלא מה אני מקיים מערימוו דררה חורה באושא התקינו המבזבז אל ירזרז יוחר מחומש אל יבובו יוונו מווונוש וה"מ מחיים שלא ירד מנכסיו אבל לא"מ ל"ל בה :עייז בפ׳ נערה

שבאו לינשא. משל לדקה דאמרינן לקמן אשר יחסר לו זו אשה: משל עופות. שדמיהן יקרים והוא היה מעונג: בליטרא בשר. שהיה בשר ביוקר והיה לריך בשר בדמי ליטרא מעות: **כפר קטן היה.** ואין המותר נמכר: **אמטולחיה**. בשבילו. והיינו רבותא ולעולם במשקל ליטרא בשר קאמר: ההוא דאפא. עני המבקש פרנסה: במה אסה סועד. מה אתה רגיל לאכול בסעודתך: בעסו. הכל לפי מה שהוא לריך כל יחיד ויחיד לפי לימודו: אמר רבא מאי דקמא. מה דבר זה שאירע לפני עתה שלא הייתי רגיל בכך שבאת זו לכאן ותרנגולת ויין ישן בידה: נענתי לך. דברתי יותר מדחי: אין ואינו רוצה להתפרנם וחב"א יש לו ואינו רוצה

לו. משלו: ואינו רולה להתפרנם. משל לדהה: יש לו ואינו רולה להתפרנם. משלו אלא משל נדקה ומסגף עלמו ברעב: שחווח דעחו עליו. יגבה לבו לומר דעתם לחזור ולגבות הימני הואיל ותבעוני משכון אין זו אלא הלואה ויטול בלא בושת שיאמר אין לי משכון והם יאמרו טול בלא משכון: לינורה דדשה. חור שבמפתן וליר הדלת סובב בו: ההוא יומא. אותו היום שנתן העני לבו לדעת מי נותנם לו: כיון דחות. העני: אנה שכיחנה בגו ביתא. ועניים מולאין אותי לפיכך זכותי גדול: ומקרבא הנייתי. הנאתי מזומנת שאני מחלקת לחם ובשר ומלח אבל אתה נותו מעות לעניים והם טורחים וקונים סעודה: מאי כולי האי. למה להם לברוח ולכנם למנור: היא מולאת והיא שלחה וגו'. אע"פ שבאתה לישרף לא גילתה הדבר אלא אם כן יגלה הוא ואם לא יגלה נשרפת: עייפינהו. כפלינהו: סיאנקי. שם מקום: זוודאי קלילי. לידה קלה הכינותי לדרך רחוקה שאני יוצא לה: ומצלי עיניה. ומטה עיניו כלפי אחוריו לראות שלא יבא רמאי ויתירם שעושה עלמו עני והעניים באים ומתירים אותם:

שבאו לינשא משיאין את היתומה ואחר כך משיאין את היתום מפני שבושתה של אשה מרובה משל איש: ת"ר מאיתום שבא לישא שוכרין לו בית ומציעין לו ממה וכל כלי תשמישו ואחר כך משיאין לו אשה שנאמר ידי מחסורו אשר יחסר לו די מחסורו זה הבית אשר יחסר זה ממה ושלחן לו זו אשה וכן הוא אומר 2אעשה לו עזר כנגדו: תנו רבנן די מחסורו יאתה מצווה עליו לפרנסו ואי אתה מצווה עליו לעשרו אשר יחסר לו יאפילו מום לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו יאפילו עליו על הלל הזקן שלקח לעני בן אמרו עליו על הלל מובים אחד סום לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו ורץ לפניו שלשה מילין: תנו רבנן ימעשה

דכולי באנשי גליל העליון ישלקחו לעני בן טובים אחד מציפורי ליטרא בשר בכל יום ליטרא בשר מאי רבותא אמר רב הונא ליטרא בשר משל עופות ואיבעית אימא בליטרא בשר ממש רב אשי אמר התם כפר קטו היה בכל יומא הוה מפסדי חיותא אמטולתיה: ההוא דאתא לקמיה דרכי נחמיה אמר ליה במה אתה סועד א"ל בבשר שמן ויין ישן רצונך שתגלגל עמי בעדשים גלגל עמו בעדשים ומת אמר אוי לו לזה שהרגו נחמיה אדרבה אוי לו לנחמיה שהרגו לזה מיבעי ליה אלא איהו הוא דלא איבעי ליה לפנוקי נפשיה כולי האי ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר לו במה אתה סועד אמר לו בתרנגולת פמומה ויין ישן אמר ליה ולא חיישת לדוחקא דציבורא א"ל אמו מדידהו קאכילנא מדרחמנא קאכילנא דתנינא יעיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו בעתם לא נאמר אלא בעתו מלמד שכל אחד ואחד נותן

הקב"ה פרנסתו בעתו אדהכי אתאי אחתיה דרבא דלא חזיא ליה תליסרי שני ואתיא ליה תרנגולת פטומה ויין ישן אמר מאי דקמא א"ל יינענתי לך קום אכול תנו רבגן אין לו ואינו רוצה להתפרגם נותנין לו לשום הלואה וחוזרין ונותנין לו לשום מתנה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים "נותנין לו לשום מתנה וחוזרין ונותנין לו לשום הלואה לשום מתנה הא לא שקיל אמר רבא ילפתוח לו לשום מתנה יש לו ואינו רוצה להתפרנם נותנין לו לשום מתנה וחוזרין ונפרעין ממנו חוזרין ונפרעין הימנו תו לא שקיל אמר רב פפא לאחר מיתה ר"ש אומר ייש לו ואינו רוצה להתפרנם אין נזקקין לו אין לו ואינו רוצה להתפרנם אומרים לו הבא משכון וטול כדי שתזוח דעתו עליו הת"ר יהעבט זה שאין לו ואינו רוצה להתפרנס שנותנים לו לשום הלואה וחוזרין ונותנין לו לשום מתנה תעבימנו זה שיש לו ואינו רוצה להתפרנם שנותנין לו לשום מתנה וחוזרין ונפרעין הימנו לאחר מיתה דברי ר' יֹהודה וחכ"א יש לו ואינו רוצה להתפרנם אין נזקקין לו ואלא מה אני מקיים תעביםנו יידברה תורה כלשון בני אדם יימר עוקבא ייהוה עניא בשיבבותיה דהוה רגיל כל יומא דשדי ליה ארבעה זווי בצינורא דדשא שום אחד אמר איזיל איחזי מאן קעביד בי ההוא טיבותא ההוא יומא נגהא ליה למר עוקבא לבי מדרשא אתיא 🐠 דביתהו בהדיה כיון דחזיוה דקא מצלי ליה לדשא נפק בתרייהו רהוט מקמיה עיילי לההוא אתונא דהוה גרופה גורא הוה קא מיקליין כרעיה דמר עוקבא אמרה ליה דביתהו שקול כרעיך אותיב אכרעאי חלש דעתיה אמרה ליה אנא שכיחנא בגויה דביתא סומקרבא אהנייתי ומאי כולי האי סדאמר מר זומרא בר מוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב הונא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא ואמרי לה א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים מנא לן מתמר דכתיב יהיא מוצאת מר עוקבא הוֹה עניא בשיבבותיה דהוה רגיל לשדורי ליה ארבע מאה זוזי כל מעלי יומא דכיפורא יומא חד שדרינהו ניהליה ביד בריה אתא אמר ליה לא צריך אמר מאי חזית חזאי דקא מזלפי ליה יין ישן אמר מפנק כולי האי עייפינהו ושדרינהו ניהליה כי קא ניחא נפשיה אמר אייתו לי חושבנאי דצדקה אשכח דהוה כתיב ביה שבעת אלפי דינרי יסיאנקי אמר זוודאי יקלילי ואורחא רחיקתא קם בזבזיה לפלגיה ממוניה היכי עבד הכי יוהאמר ר' אילעאי באושא התקינו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש "הני מילי מחיים שמא ירד מנכסיו אבל לאחר מיתה לית לן בה: ∞רבי אבא הוה צייר זוזי בסודריה ושדי ליה לאחוריה וממצי נפשיה לבי עניי ומצלי עיניה מרמאי רבי חנינא הוה ההוא עניא דהוה רגיל לשדורי ליה ארבעה זוזי כל מעלי שבתא יומא חד שדרינהו ניהליה ביד דביתהו אתאי אמרה ליה לא צריך מאי חזית שמעי דהוה קאמרי ליה במה אתה סועד

ותוס' מנחות יז: ד"ה מאי באריכוח. תורה אור השלם בִּי פְתֹחַ תִּפְתַח אֶת
 יַדְךְּ לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵי מַחְטרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסֵר לו: דברים טו ח 2. וַיֹּאמֵר יִיָּ אֱלֹהִים לא

בראשית ב יח 3. עיני כל אליה ישברו נוֹתֵן לְהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: אָכְלָם בְּעִתּוֹ:

טוב הֱיוֹת הָאָרָם לְבִּדּוֹ אָצֵשָׂה לוֹ עַזֶר בְּנָגְדּוֹ:

תהלים קמה טו שַׁלְחַה אֵל חַמִּיהַ לַאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶה לּוֹ אָנִכִּי הָרְה וַתֹּאמֶר הַכָּר ַלְמִי הַחֹנֶגֶמֶת . והפתילים

הגהות הב"ח (ה) גמ' בלינורא דדשא

בטלי

מוסף רש"י

י . זה שאין לו. ממה שיתפרנס, ואינו רוצה זה שאין או. ממה שיתפרנס, ואינו רוצה להתפרנס. משלך נמתנה, רחמנא המנכנ יטננג לטננטן י זכך הלואה (ב״מ וה שיש לו ו ואינו רוצה להתפרנס. משלו אחר מיתה (שם). דשדי בצינורא דדשא. שהעני אינו יודע ממי נוטלה והוא יו). דכתיב היא מוצאת. ואילו בהדיא לא אמרה אלו אני הרה, אלא לאיש אשר אלה לו אנכי הרה. אם יודה יודה ואם לאו אשרף ולא אלבין פניו (ברכות ולא טונ. מג:) אף על פי ב ייאיו אומה לשריפה ייד נבעל טל פי שביו אמרה להם ליהודה נבעלתי אלא שלחה לו לחי שאלה לו מעלמו יודה (ב"מ נט.) ואם לאו מישרף ולא מגלה היא בראשית לח כה). באושא התקינו. כשהיתה סנהדריו באושא שגלתה וישבה שם סנהדרי גדולה כדאמרינן

מסעות (ב"מ דה). המבזבו. לעניים, אל יבובו יותר מחומש. שננסיו, שלא ינטרך לגניות (דעיד ג). ושדי ליה לאחוריה. והעני טטלה ויודע ממי טטלה ואיט יודע למי טמסה (ב"ב י